

Előszó

Berg Gusztáv című könyvem alapját a Pécsi Tudományegyetemen írt szakdolgozatom adta, melyhez XIX. századi kapuvári vonatkozású témát kerestem. Kutatásom kezdetén egyre gyakrabban találok báró Berg Gusztáv nevével, s a róla olvasott információk keltették fel érdeklődésemet a család története iránt. Ekkor arra vállalkoztam, hogy összegyűjtöm a báróról fellelhető információkat. Végigjártam az egykori Kapuvári Uradalomhoz tartozó településeket, próbáltam elképzelni a korabeli viszonyokat, melyben segítségemre volt nagyapám Varga József (sz.: 1923). A győri és a soproni levéltárakban, illetve a csornai és a kapuvári könyvtárak helyismereti gyűjteményeinek tanulmányozásával folytattam az információgyűjtést.

A „*Báró Berg Gusztáv – Kapuvár jótevője*” címet viselő vizsgamunka megírását követően határoztam el, hogy könyv alakban is közre adom a báró életét, mely további adatgyűjtést tett szükségessé. A szakdolgozat megírása óta eltelt idő alatt rengeteget utaztam a könyvben közölt információkért. Három nyáron keresztül látogattam hazai és külföldi levéltárakat, könyvtárakat, valamint lehetőségem nyílt magángyűjteményekben lévő dokumentumok megtekintésére is. Székesfehérváron, Grazban és Bécsben, valamint több alkalommal Budapesten az Országos Széchényi Könyvtárban, a Magyar Országos Levéltárban és Budapest Főváros Levéltárában gazdagítottam ismereteimet.

2011 nyarán látogatást tettem Berg Gusztáv szülőföldjére Lauterbergbe, mely a Harz-hegységben található. Megtekintettem Clausthal-Zellerfeldben a „*Niedersächsisches Bergarchiv*” által őrzött Berg aktát, valamint az „*Alter Bahnhof Stadtbibliothek*” jelentős helyismereti gyűjteményét. Az oldenburgi „*Niedersächsisches Landesarchiv Staatsarchiv*” munkatársainak köszönhetően pedig további információkhoz jutottam. Németországi utazásom során jártam Tharandtban, ahol Berg Gusztáv édesapja volt az egyetem rektora. Megtekintettem a kriebsteini kastélyt, ahol a báró legkisebb lánya Berg Mimi élt férjével 1899 és 1945 között. Kutatási naplóm alapján 2008 és 2012 között hozzávetőlegesen 14.500 km-t utaztam a könyvben közölt információk megszerzéséért.

Kapcsolatba kerültem külföldi Berg kutatókkal, akik Berg Gusztáv édesapjának és nagyapjának életét kutatják. Erika Lochmannal levelezve további információkkal lettem gazdagabb a báró életének korai eseményeit illetően.

Berg Gusztáv hazánkban élő leszármazottai Berg Dolores és Berg Glória is segítségemre voltak munkám során. A két hölgy több családi dokumentumot is rendelkezésemre bocsátott. Berg Dolores a családtagok gyászjelentéseit, Berg Glória fényképeket, édesapjának – Berg Tibornak – emlékiratait és a Berg család vendégkönyvét adta át tanulmányozásra. Johanna Hanstein – Berg Gusztáv Ausztriában élő leszármazottja – is segítette munkám a család régi fotóalbumának képeivel, melyeket életrajzi adatokkal egészített ki.

2012 októberéig tartott az információgyűjtés folyamata, majd hozzáálltam a nagy mennyiségű dokumentáció rendszerezéséhez.

Legnehezebb feladatomban a könyv felépítésének meghatározása volt.

A báró Kapuvárra költözéséig kronologikus sorrendben mutatom be a történéseket,

de azt követően erre már nincs lehetőség. Ennek oka, hogy bizonyos esztendőben több, egymással párhuzamosan futó ügyben is tevékenykedett, amiket kerek egészként értelmezni és megérteni csak úgy lehet, ha azok teljes terjedelmükben kerülnek bemutatásra.

SZÖVEGBUBORÉK Személyekről, helyszínekről, fogalmakról, valamint ugyanazon időben történő eseményekről ad bővebb információt.

A könyv egyes részeiben **szövegbuborékok**at helyeztem el, melyek figyelmen kívül hagyásával is értelmezhetőek a történetek, de azok tartalma érdekességekkel szolgálhat az olvasó számára.

A szövegbuborékokhoz hasonló formában blokkokat is elhelyeztem a könyvben.

Több alkalommal használok fel idézeteket, melyek segítségével jeles események korhű bemutatását, és a báró gondolatait tárom az olvasó elé. Az idézeteket a korabeli írásmódnak megfelelően jelenítettem meg, így azok helyesírás hibákat, elgépeléseket is tartalmazhatnak.

A főszövegtől elkülönítve lábjegyzetekben helyeztem el a könyvben közölt információk pontos forrását, melyek segítséget adhatnak a korszak iránt érdeklődőknek.

Szemléltetéshez korabeli fényképeket, képeslapokat, rajzokat és térképeket használtam fel.

A báró nevét 1864-ig Gustav von Bergként, illetve Gustav Freiherr von Bergként írom, de a Rábaközbe költözését követően már a Berg Gusztáv nevet használom. Teszem ezt azért, mert Kapuvárra költözésével kortársai is magyarosították nevét, annak ellenére, hogy ő csak 1883-ban lett magyar állampolgár.

Munkámmal célom, hogy az olvasó reális képet alkothasson Berg Gusztáv mindennapjairól, az egykori Sopron vármegyében a Rábaköz, de leginkább Kapuvár fejlődéséről.

Támogatóimnak ezúton is köszönöm szellemi segítségüket, anyagi hozzájárulásukat, amivel lehetővé tették könyvem megjelenését.

Pavlóczki Béla